

บทความวิจัย

การประชุมวิชาการ งานวิชาและพัฒนาเชิงประยุกต์ ครั้งที่ 9

9th ECTI-CARD 2017, Chiang khan Thailand

แอปพลิเคชันสำหรับผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์

Applications for Patients with Alzheimer's Disease

บุญนาถ สัตต์วินิจ!¹ สุรศักดิ์ หาญล้ำยวงศ์² และ อันรรษาณ ประชานรายภูรี³

¹ สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตชัย 110/1-4 ถนนประชาชื่น เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 โทรทัพที่ 02-954-7300 ต่อ 498 E-mail: nutchanart.saj@dpu.ac.th

² สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตชัย 110/1-4 ถนนประชาชื่น เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 โทรทัพที่ 02-954-7300 ต่อ 498 E-mail: surasak.hanl@gmail.com

³ สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตชัย 110/1-4 ถนนประชาชื่น เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 โทรทัพที่ 02-954-7300 ต่อ 498 E-mail: fahn.anakpon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาดังนี้ 1) เพื่อติดตามพิกัด ปัจจุบันของผู้ป่วย และแจ้งเตือนในกรณีที่ผู้ป่วยออกห่างจากระยะทางที่กำหนดไว้ 2) เพื่อพัฒนาเกมทางภาษาสำหรับบททวนความจำของผู้ป่วย 3) เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับตัดกรองบุคลคุณที่มีความเสี่ยงเป็นโรคอัลไซเมอร์ โดยมีฟังก์ชันการทำงาน ดังนี้ 1) สามารถสร้างเกณฑ์ภาษาให้ผู้ป่วยเล่นเพื่อฝึกความจำ 2) มีการแจ้งเตือนทันทีเมื่อผู้ป่วยออกห่างจากระยะทางที่กำหนดไว้ 3) มีเมนูแจ้งคนหายเพื่อให้ผู้ดูแลสามารถติดต่อสถานีตำรวจน้ำที่อยู่ใกล้ผู้ป่วยมากที่สุดได้ ซึ่งระบบผู้ดูแลรับผู้ป่วย โรคอัลไซเมอร์ที่มีระดับความรุนแรงของโรค ระยะที่ 1 ถึง 3 โดยแอปพลิเคชัน จะทำงานร่วมกับอุปกรณ์ที่ให้ผู้ป่วยสามารถใช้ จากการทดสอบการทำงานของแอปพลิเคชัน ด้วยการทดสอบให้ใช้จังหวะที่เรียกว่า โน้มน้าว ผลการทดสอบการทำงานพบว่า สามารถใช้จังหวะแอปพลิเคชันได้ครบถ้วนฟังก์ชัน สำหรับอุปกรณ์ที่ให้ผู้ป่วยสามารถใช้ ขนาดความจำแบบเต็มร้อย 450 มิลลิแอมป์ สามารถใช้ได้ต่อเนื่อง 3G หรือภายในบริเวณที่พกพาเพื่อเชื่อมต่อ Wi-Fi เพื่อส่งข้อมูลที่ใช้ในการระบุตำแหน่งไปยัง Server ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 2 ชั่วโมง 10 นาที

คำสำคัญ: ผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์

Abstract

This article describes about Applications for Patients with Alzheimer's Disease project, with the objective of developing including

1) to track the coordinates of the patient, and alert in case of the patient away from a defined distance. 2) to develop the guessing picture game to refresh the patient's memory. 3) to develop the application for screening people at risk for Alzheimer's disease, with the following functionalities 1) creating the guessing picture game for patient's memory training. 2) notify immediately when the patient away from a defined distance. 3) there is a menu called report a missing person, that can contact the police station nearest the patient's location. The system supports patients with Alzheimer's disease stage of 1 to 3. Applications for Patients with Alzheimer's Disease in both platforms work together with the wearable device. From functional testing of the application with the real patient's family within 72 hours, the test run showed that able to use all functions properly. The wearable device for the patient with 450 mAh battery capacity, that able to access to the Internet at any times within the areas of 3G signal's mobile service provider or Wi-Fi residential area, to send the information to identify the patient's location to the Server, the device can work continuously for about 2 hours and ten minutes.

Keywords: Patients with Alzheimer's Disease

1. บทนำ

โรคในกลุ่มระบบประสาทจิตเวช เช่น โรคอัลไซเมอร์ (Alzheimer's Disease) มีการเจ็บป่วยที่พบบ่อยในกลุ่มผู้สูงอายุของประเทศไทย ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ป่วยส่วนหนึ่งอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งโรคอัลไซเมอร์ กิจกรรมที่ขาดหายไปจะลดลงอย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถแยกถูกผิด นิปปุยหาในการ

บทความวิจัย

การประชุมวิชาการ งานวิชาและพัฒนาเชิงประยุกต์ ครั้งที่ 9

9th ECTI-CARD 2017, Chiang khan Thailand

ให้ข้อความ การประสานงานของกล้ามเนื้อสีเขียวไป ความจำเสื่อม ในระยะสุดท้ายของโรคจะสูญเสียความจำทั้งหมด ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ป่วยและผู้ดูแล หากผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ขาดการดูแลรักษาที่ดี และอยู่ปล่อยให้ห้องพี่น้องล้าหลัง ไม่มีการฝึกคิดความสีเขียว อาจเป็นสาเหตุให้ผู้ป่วยเดินออกจากบ้าน และหลงทางไปในที่สุด ซึ่งอาจเกิดอันตรายต่อผู้ป่วยได้ เช่น ประสบอุบัติเหตุอันเนื่องจากความขาดสติ หรืออาจไปก่อเหตุอาชญากรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้

การดูแลรักษาผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างแพทย์ ผู้ป่วย และบุคลากรภายในครอบครัว เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนในครอบครัวได้มากขึ้น สามารถปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละวัน ได้ด้วยตัวเอง ลดการพึ่งพาความช่วยเหลือจากคนรอบข้าง จากที่ก่อส่วนมากขึ้น เป็นมูลเหตุให้ผู้พัฒนานิมิตความต้องการที่จะสร้างแอปพลิเคชันสำหรับผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ โดยให้ผู้ป่วยได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับคนในครอบครัว ฝึกทำกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาสมอง และความทรงจำ อีกทั้งช่วยให้คนในครอบครัวสามารถติดตามผู้ป่วยได้อย่างใกล้ชิดผ่านแอปพลิเคชัน ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินได้ ๆ ก็ตาม

2. ทฤษฎีและงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 โรคอัลไซเมอร์

โรคอัลไซเมอร์ (Alzheimer's Disease) [1] ค้นพบเมื่อ พ.ศ. 2449 (ค.ศ. 1906) โดยชีดี้แพทธ์ชาวเยอรมันที่รู้ว่า อาลอดอต อัลไซเมอร์ (Alois Alzheimer) และถูกตั้งชื่อตามผู้ค้นพบโรคอัลไซเมอร์ Alzheimer's disease หรือ AD เป็นภาวะสมองเสื่อมที่พบได้น้อยที่สุด โดยจะมีการเสื่อมของเซลล์สมองทุกส่วนเป็นเวลาไม่นานเท่าๆ กับผู้ป่วยจะไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ไม่สามารถแยกถูกคิด มีปัญหาในการใช้ภาษา การประสานงานของกล้ามเนื้อสีเขียวไป ความจำเสื่อม ในระยะสุดท้ายของโรค จะสูญเสียความจำทั้งหมด

ระยะความรุนแรงของโรคอัลไซเมอร์ แบ่งระดับความรุนแรงออกเป็น 7 ระยะ ดังนี้ [2] ระยะที่ 1 ระยะนี้ผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์จะเหมือนคนปกติทั่วไป ไม่มีปัญหารื่องการสูญเสียความจำ หรืออาการของโรคอัลไซเมอร์อย่างเด่นชัด ระยะที่ 2 ระยะก่อนสมองเสื่อม ความบกพร่องที่สามารถพบได้ก่อนอาการอื่น ระยะที่ 3 ระยะนี้คนไข้ลืมดีขึ้น ลืมสังเกตว่าผู้ป่วยเริ่มนี้ปัญหาหลายประการ ผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์จะมีความบกพร่องของความจำ และการเรียนรู้ขั้นสามารถอธิบายเบื้องตนได้ผู้ป่วยบางรายมีปัญหาการใช้ภาษา การบริหารที่ซับซ้อน ระยะที่ 4 ระยะนี้เป็นระยะที่ ผู้ป่วยเริ่มเป็นโรคอัลไซเมอร์ในระยะเริ่มต้น ระยะที่ 5 ระยะนี้ผู้ป่วยเป็นโรคที่มีความรุนแรงปานกลาง จะพบความเสื่อมของสมองลง ไม่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ในระยะนี้จะต้องพึ่งพาญาติ

ในการดูแลกิจวัตรประจำวัน ระยะที่ 6 ระยะนี้ผู้ป่วยจะมีอาการรุนแรงมากขึ้น สูญเสียความจำมากขึ้น อาการที่แสดงออกมาและพบบ่อยที่สุด คือการหนีออกจากบ้าน ความรู้สึกติดปีกติด สับสนหรือเห็นภาพหลอนในเวลาอยู่บ้าน หลงทาง ไม่สามารถติดตามสถานที่ ระยะที่ 7 ระยะนี้ เป็นระยะสุดท้ายของโรคอัลไซเมอร์ ผู้ป่วยจะไม่สามารถตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม และไม่สามารถดื่มอาหารกับคนอื่น ระยะสุดท้ายนี้จึงเป็นระยะที่มีภัยต่อผู้ดูแล คงดูแลช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง

2.2 จำาระที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์

จำาระที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ สำนักงานใหญ่ กีฬาขั้นกับการหนีออกจากบ้าน และหลงทาง ผลกระทบที่คำนวนนั้นน่ากลัวเกินกว่าจะประเมินเป็นมูลค่าความเสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อผู้ป่วยได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุ หรือเสียชีวิตจากเหตุอาชญากรรม ผู้จัดทำได้ทำการรวมรวมข่าวที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ เช่น 1) นางสาวเอ (นามสมมติ) เพย คุณแม่ที่เป็นอัลไซเมอร์มากว่า 6-7 ปีอาการแย่ จำาระดูดนมไม่ได้แล้ว นอนดองได้ให้ไว แค่คนกังวลสิ่งที่น่ากลัวก็อาการใช้ชีวิตมากกว่า ลืมท่านเรื่องไม่ตีเข้าหัว ลืมว่าต้องกินยังไง ลืมจะเรียนชา กแล้ว เราจะต้องคิดแล้วว่าจะต้องดูแลท่านยังไงเพื่อให้ได้กิน และดื่มจากน้ำ ไปไม่รู้นานแค่ไหน อาจถูกตั้งการใช้ชีวิต การหายใจ ถึงวันนี้ก่อให้เกิด 2) หนูคนนี้ (นามสมมติ) อายุ 76 ปี เมื่อเวลา 18.00 น. วันที่ 26 พ.ค. 2558 หลังเดินออกจากบ้านหายไปนาน 6 วัน เสียชีวิตอยู่ในป่าหญ้ารกร้างริมถนน นักเรียน ม.5 เป็นคนที่จุดไฟแจกร่องสืบค้า ญาตินอกป่าพบเป็นอัลไซเมอร์

2.3 แอปพลิเคชันสำหรับผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์

ความจริงก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้ก่อ起การพัฒนา เช่น โทรศัพท์มือถือสามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีทางการแพทย์ได้ หนึ่งในบริการที่เป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบันคือ การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับให้ความรู้ ตลอดจนช่วยเหลือดูแลและประเมินอาการของผู้ป่วย ในระยะต่าง ๆ ได้แก่ 1) แอปพลิเคชันดีดตามและช่วยเหลือผู้ป่วยอัลไซเมอร์ ผ่านโทรศัพท์มือถือ พัฒนาโดยนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีในโลก สารสนเทศและการสื่อสาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ [3] 2) แอปพลิเคชัน Alzheimer Disease พัฒนาขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างนักวิจัย ศาสตราจารย์ ดร. ประภา ไชยรุจิโรจน์ แห่งประเทศไทย และศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (TCELS) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี [4] แอปพลิเคชันแบบคัดกรองผู้ที่มีภาวะสมองเสื่อมอัลไซเมอร์ พัฒนาขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างนักวิจัย ศาสตราจารย์ ดร. ประภา ไชยรุจิโรจน์ แห่งประเทศไทย และศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (TCELS) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี [5]

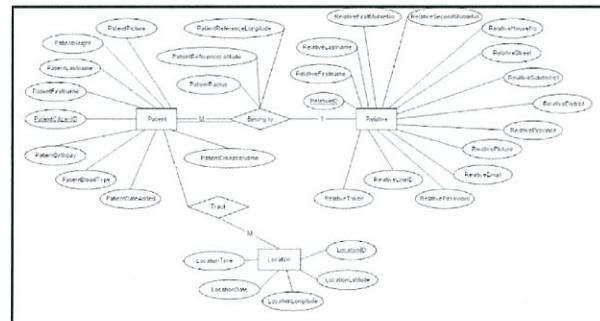
บทความวิจัย

การประชุมวิชาการ งานวิชาและพัฒนาเชิงประยุกต์ ครั้งที่ 9

9th ECTI-CARD 2017, Chiang khan Thailand

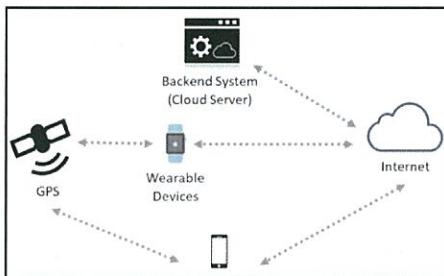
2.4 เว็บไซร์วิส

หมายอ้างแอบพลิกันหรือซอฟต์แวร์ที่มีการทำงานอย่างโดยอัตโนมัติสามารถเข้าถึงได้จากเทคโนโลยีเว็บที่เป็นมาตรฐาน อาทิเช่น HTTP และ XML-based messaging เว็บไซร์วิสก็ออกแบบมาให้รองรับการเข้าถึงจากแอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งมีความลับสนับสนุนซ้อน ซึ่งในปัจจุบันมีการพัฒนามาตรฐานเปิด (Open Standard) เช่น HTTP และ XML-based protocol ที่รวม SOAP และ WSDL เข้าไว้ด้วยกัน [6]

รูปที่ 2 แผนภาพอธิบายของฐานข้อมูลบน Server

3. ภาพรวมของระบบ

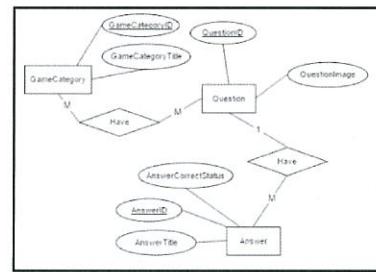

รูปที่ 1 ภาพรวมของระบบ

ระบบแบ่งผู้ใช้งานแอปพลิเคชันบน Smart Phone ระบบปฏิบัติการ Android และ iOS เป็น 2 ประเภท คือบุคคลทั่วไป และผู้ดูแลผู้ป่วย โรคอักเสบเมอร์ ซึ่งบุคคลทั่วไปจะใช้งานแอปพลิเคชัน เพื่อทำแบบสอบถามคัดกรองผู้ป่วยที่สงสัยว่าจะเข้าข่ายภาวะสมองเดื่อมน สำหรับผู้ดูแลผู้ป่วย โรคอักเสบเมอร์จะใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อเรียกดูพิจารณา ปัจจุบันของผู้ป่วย และสามารถติดตามผู้ป่วยได้ ในกรณีที่ผู้ป่วยออกห่าง จากร้านค้าของจุดอ้างอิง ซึ่งพิจารณาดังกล่าวจะถูกส่งเข้าไปยังฐานข้อมูล ทุกๆ 30 วินาที ซึ่งจะมีระบบหลังบ้าน (Backend System) นำพิจารณาด้วย ภาษา Python ด้วยเทคโนโลยีบันทึกและแสดงผลที่บันทึก Google Map และส่งข้อมูลไปแสดงบนแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือของผู้ดูแล

3.1 ฐานข้อมูล

ฐานข้อมูลของระบบดังแสดงในรูปที่ 2 ใช้ MySQL บน Microsoft Azure Cloud Server จัดเก็บข้อมูลแบบ utf8_general_ci และฐานข้อมูลของระบบดังแสดงในรูปที่ 3 เป็นโครงสร้างฐานข้อมูลภายในโทรศัพท์มือถือ (สำหรับเกมภาษาไทย) บนโทรศัพท์มือถือระบบปฏิบัติการ Android และ iOS

รูปที่ 3 แผนภาพอธิบายของฐานข้อมูลภายในโทรศัพท์มือถือ

4. ผลการดำเนินงาน

4.1 การทำแบบคัดกรองผู้มีความเสี่ยงเป็นโรคอักเสบเมอร์

แบบสอบถามที่ผู้ดูแลทำเลือกใช้ เป็นแบบสอบถามที่พัฒนาโดย ศ.พญ.นันทิกา ทวิชาชีติ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยศึกษาพัฒนาจากเกณฑ์มาตรฐานของผู้สูงอายุไทยโดยคณะกรรมการ คำนวณ 11 ข้อ

รูปที่ 3 หน้าจอแบบคัดกรองความเสี่ยงโรคอักเสบเมอร์

ผู้ทำแบบคัดกรอง เลือกว่ามีอาการในข้อต่อ ๆ หรือไม่ จากนั้น กดปุ่มดำเนินการต่อ เพื่อดูผลการคัดกรอง หากผลการประเมินออกมา มีค่า

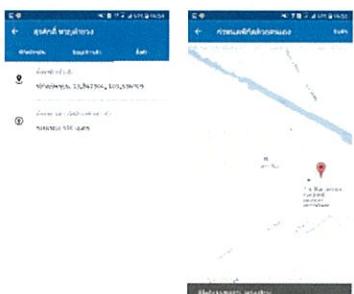
บทความวิจัย

การประชุมวิชาการ งานวิจัยและพัฒนาเชิงประยุกต์ ครั้งที่ 9

9th ECTI-CARD 2017, Chiang khan Thailand

มากกว่า 4 เป็นต้นไป และคงว่าผู้ทำแบบคัดกรองมีความตื่นเต้นเป็นโรคอัลไซเมอร์

4.2 การกำหนดพิกัดอ้างอิงและระยะห่างจากจุดอ้างอิง

รูปที่ 4 หน้าจอการกำหนดพิกัดอ้างอิงและระยะห่างจากจุดอ้างอิง

4.3 การแจ้งเตือนและการติดตามผู้ป่วย

รูปที่ 5 หน้าจอการแจ้งเตือนและการติดตามผู้ป่วย

เมื่อผู้ป่วยอยู่ห่างจากบริเวณที่กำหนดจะมีการแจ้งเตือนไปที่โทรศัพท์มือถือของผู้ดูแล เมื่อผู้ดูแลปิดคุ๊กข้อมูลความแจ้งเตือน จะเข้าสู่หน้าแอปพลิเคชันที่มีการปักหมุดไว้บนแผนที่ ซึ่งการปักหมุดบนแผนที่ มีวิธีการคำนวณระยะทางในการปักหมุด ดังนี้ 1) คำนวณระยะทาง โดยใช้ Google Maps Distance Matrix API 2) ทุก ๆ 1 นาที Web Service จะดึงข้อมูลจากข้อ 1 มาปักหมุดบนแผนที่ ถ้าหากระบบพบข้อมูลพิกัดซ้ำ ๆ อันนี้เองจากผู้ป่วยหยุดเคลื่อนที่ หรือระยะห่างจากจุดเดิมที่เคยปักหมุดไปแล้ว กับตำแหน่งล่าสุดของผู้ป่วย ห่างกันไม่เกิน 50 เมตร ระบบจะไม่ปักหมุดซ้ำ จนกว่าผู้ป่วยจะเคลื่อนที่ออกจากจุดเดิมเกิน 50 เมตร

ทั้งนี้ ผู้ดูแลสามารถเลือกที่จะติดตามผู้ป่วย จากหมุดใด ๆ ที่ได้บนแผนที่ โดยระบบจะส่งข้อมูลไปยังแอปพลิเคชันนำทางบนโทรศัพท์มือถือ เช่น Google Maps หรือ Apple Maps

นอกจากนี้แล้ว หากผู้ดูแลต้องการติดต่อสถานีตำรวจน้ำที่อยู่ใกล้ผู้ป่วย สามารถกดปุ่ม “แจ้งคนหาย” เพื่อเรียกคุ้ข้อมูลดังกล่าวได้ทันที

5. สรุป

ระบบนี้ແນงผู้ใช้ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ ผู้ดูแลของผู้ป่วย และบุคคลทั่วไป ซึ่งระบบนี้รองรับผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ ที่มีระดับความรุนแรงของโรค ระยะที่ 1 ถึง 3 ผลการทดสอบพบว่าบนระบบปฏิบัติการ Android 4.4 และ iOS 7.0 เป็นต้นไป สามารถใช้งานแอปพลิเคชันได้ครบถ้วนทุกฟังก์ชัน สำหรับอุปกรณ์ที่ให้ผู้ป่วยสวมใส่ ขนาดความจุแบตเตอรี่ 450 มิลลิแอมป์ สามารถใช้ชั่วโมงต่อชั่วโมงได้ต่อเนื่องเป็นเวลา 2 ชั่วโมง 10 นาที

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิทยาลัยประชากรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2552). สารพันความรู้ประชากร: ผู้สูงอายุ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.cps.chula.ac.th/cps/pop_info/tha/Newsletter-2552/news/news_th_72-176.pdf. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2559.
- [2] การແນ່ງຮະບະຂອງ ໂຄອດໄຊເມືອງ. (2558). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.siamhealth.net/public_html/Disease/neuro/alzheimer/7stage.html#.VmRZM_mLTIVr. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2558.
- [3] มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2557). ม.อ.คิดແປປາຕິດຕາມ ແລະຂ່າຍຫລືອຸປະກອດໄຊເມືອງ. ผ่านໂທຣສັບທີ່ມີເອີ້ນ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.psu.ac.th/th/node/6832>. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2559.
- [4] สำนักท่าอากาศยานไทย. (2558). แอปพลิเคชันป้องกันໂຄອດໄຊເມືອງ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.tnamcot.com/content/253261>. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2559.
- [5] ມູນຄົນອຸປະກອດໄຊເມືອງ. (2556). Application ຕັດກອງອຸປະກອດໄຊເມືອງ: Android. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.alz.or.th/news_detail.php?id=4. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2559.
- [6] Erin Cavanaugh. (2006). Web services: Benefits, challenges, and a unique, visual development solution. United States of America: Altova, Inc.